

BERTRAM

-----door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

- 1] Samengestelde Germaanse naam:
 - 1.1] 'bert-': afkomstig van het oud-Germaanse woord 'beraht' of 'percht' = 'stralend', 'prachtig' (vgl. 'pracht')
 - 1.2] '-ram': afkomstig van het oud-Germaanse woord 'hraban' = 'raaf'.
- 2] Vaak door elkaar gebruikt met Bertrand, maar het tweede lid van deze naam gaat waarschijnlijk terug op het Germaanse woord 'rand' = 'schild'.
- 3] Bertram van St-Quentin (zie onder) heette ook wel Ebertram; in dat geval verstond met het eerste lid 'bert' als een verkorting van 'ebert-', waarbij de 't' een betekenisloze overgangslid is geworden. Eigenlijk betekent 'evert': 'everhard' = 'moedig als een everzwijn'.

*

Raaf als symbool

De raaf heeft in vele culturen symbolische betekenis: het is een goddelijke vogel, omdat hij spreken kan; vandaar dat hij symbool is voor profeten, die immers ook beschouwd worden als een spreekbuis namens de goden. Enerzijds heeft hij te maken met de zon en het licht, anderzijds met de dood en de duisternis. Vaak begeleidt hij tezamen met de wolf de zielen naar de onderwereld.

In de *Scandinavische* en *Germaanse* mythologie heeft de god Odin of Wodan twee raven op zijn schouder; de ene is Hugin (= denker) en de ander Munin (= gedachtenis): zij komen alles wat ze gezien hebben vertellen.

Noormannen en de Vikingen gebruikten de afbeelding van de raaf als hun waarmerk.

De Kelten kenden er goddelijke kracht aan toe: waarzeggerskunst; overwinning in de strijd; vruchtbaarheid. Een totaal zwarte raaf is een boos teken, maar heeft hij een witte vlek, dan brengt hij geluk.

Bij de *Grieken* en *Romeinen* is de raaf het symbool voor een lang leven; hij is de boodschapper van de zonnegod Apollos.

Bij de *Egyptenaren* was hij juist symbool voor het kwaad.

De *Chinezen* brengen hem in verband met de zon: een drie-benige raaf verbeeldt de tijden van de zon: opkomst, zenit, ondergang.

De *Indianen* zagen hem als de schelm.

Voor de *Joden* was hij onrein; symbool van boosheid en kwaad.

Ook voor de *christenen* was hij op de eerste plaats een vogel die op aas afkomt, die anderen de ogen uitpikt: zo staat hij voor het kwaad dat de mensen verblindt. Hij is symbool van de zonde in tegenstelling tot de witte duif die pure goedheid belichaamt.

Hij is ook symbool voor het rusteloos zwerven (Noach stuurde er een raaf die na vergeefse omzwervingen terugkeerde in de ark); daarom is hij ook symbool van de eenzaamheid, en als zodanig de kluisenaars en woestijnmonniken zeer vertrouwd. Velen van hen werden op wonderbare wijze door raven gevoed: Elia, Paulus de woestijnmonnik, Benedictus; daarnaast kwamen de twee trouwe raven van Meinrad wraak nemen toen de heilige door twee onverlaten was vermoord.

*

Bertram (of **Ebertram**) van **St-Quentin** osb, Frankrijk; abt; † **ca 680**.

Feest 24 januari.

Volgens de overlevering was hij tezamen met Mummolinus vanuit Konstanz aan het Bodensee op 14- of 15-jarige leeftijd naar Luxeuil gekomen om er monnik te worden. Dat moet aan het begin van de 7e eeuw geweest zijn. Op dat moment was Sint Eustasius er abt en telde de communiteit zo'n zeshonderd monniken. Zijn voorganger, Sint Columbanus had rond 590 dit beroemde klooster gesticht.

Hij vergezelde Mummolinus naar Noord-West-Frankrijk. Daar sloten ze zich aan bij Audomar (Omer). Deze probeerde als eerste bisschop van Thérouanne de heidense bevolking ter plaatse tot het evangelie te brengen. De drie gezellen bleken voor hem daarbij een grote steun. "Zij hadden een volmaakte opvatting van het katholiek geloof en van de kerkelijke leer, terwijl zij doorkneed waren in de Schriften", aldus staat opgetekend in het levensverhaal door Sint Bertinus. Toen Mummolinus bisschop werd van de stad Noyon, vergezelde hem opnieuw zijn trouwe Bertram. Uiteindelijk benoemde Mummolinus zijn vriend tot abt over het klooster St-Quentin, genoemd naar de grondlegger en martelaar uit de derde (of vierde?) eeuw.